

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v právnej veci žalobcu **Fond národného majetku Slovenskej republiky**, Drieňová 27, Bratislava, proti žalovanému **D., a.s., v likvidácii**, K.X., T., **o zaplatenie 27 578 948 Sk**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 7. októbra 2004 č. k. 20 Cb 79/03-69 v znení opravného uznesenia z 24. novembra 2004 č. k. 20 Cb 79/03-79 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. októbra 2005 č. k. 1 Obo 25/2005-125, rozhodol

t a k t o :

Rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia a rozsudok odvolacieho súdu v ich napadnutej časti **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 7. októbra 2004 č. k. 20 Cb 79/03-69 v znení opravného uznesenia z 24. novembra 2004 č. k. 20 Cb 79/03-79 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 27 578 948,- Sk a rozhodol o náhrade trov konania.

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo 4. októbra 2005 č. k. 1 Obo 25/2005-125 rozsudok súdu prvého stupňa čiastočne zmenil tak, že žalobu v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 2 150 000,- Sk zamietol a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 25 428 948,- Sk a rozhodol o náhrade trov konania.

Odvolací súd vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie ceny akcií spoločnosti P. v dlžnej sume 15 001 000,- Sk, úrokov v sume 5 269 563,- Sk, úrokov z omeškania v sume

5 158 385,- Sk a zmluvnej pokuty v sume 2 150 000,- Sk. Žalobca svoj nárok opiera o zmluvu o odplatnom prevode akcií kúpou č. X., ktorú uzatvoril s právnym predchodcom žalovaného dňa 14. decembra 1995. Kúpnu cenu predávaných akcií dohodli účastníci v sume 25 000 000,- Sk. Platobné podmienky upravuje čl. IV zmluvy. Žalovaný platobné podmienky dodržal len čiastočne, keď zaplatil prvé tri splátky, každú v sume 2 500 000,- Sk. Žalovanému preto zostalo zaplatiť na splátkach ešte štvrtú splátku v sume 2 500 000,- Sk. Účastníci tiež dohodli úročenie nesplatenej časti kúpnej ceny vo výške 9,75% p.a. odo dňa uzavretia kúpnej zmluvy. Táto časť dohody nie je medzi účastníkmi ani sporná. Žalovaný tretiu splátku zaplatil v decembri 1997. V článku IV – platobné podmienky – bod 1 písm. c/ účastníci dohodli, že zostávajúcu časť kúpnej ceny vo výške 12 500 000,- Sk predávajúci kupujúcemu odpustí, ak kupujúci presadí, aby objem investícií spoločnosti P. bol v roku 1996 o 30 000 000,- Sk vyšší, ako objem investícií v roku 1995. Ak spoločnosť P. v roku 1996 celkom alebo sčasti neinvestuje uvedenú sumu nad rámec objemu investícií v roku 1995, zaplatí kupujúci predávajúcemu sumu rovnajúcu sa 41,67% rozdielu medzi dohodnutým a skutočným objemom investovania nad rámec objemu investícií v roku 1995 a úroky vo výške 9,75% p.a. z tejto sumy za obdobie odo dňa účinnosti tejto zmluvy do dňa jej zaplataenia, najneskôr však do 30. apríla 1996. Žalovaný síce oznámil žalobcovi splnenie tejto podmienky, nevedel však investície preukázať. Treba preto považovať túto podmienku za nesplnenú a žalobca sa dôvodne domáha zaplataenia aj zostávajúcej časti kúpnej ceny, ktorú ako uviedol vo svojom vyjadrení, vypočítal v súlade s uvedeným bodom zmluvných podmienok v sume 12 501 000,- Sk. Výpočtom tam uvedeným sa cena navýšila o 1 000,- Sk. Keďže žalovaný sa dostal do omeškania s platením svojho záväzku, žalobca mu dôvodne vyúčtoval aj úrok z omeškania, ktorý účastníci dohodli v čl. IV bod 4 zmluvy. Cena cenných papierov bola dohodnutá v celkovej výške 25 000 000,- Sk. Z tejto sumy k 22. decembru 1997, kedy bola zaplataená tretia splátka, bolo zaplataených spolu 7 500 000,- Sk. Zmluva o odplatnom prevode cenných papierov – akcií – je kúpnu zmluvou a spravuje sa ustanoveniami § 409 a nasledujúce Obchodného zákonníka. Odkaz súdu prvého stupňa na bezdôvodné obohatenie je preto mylný. Podľa § 407 ods. 3 Obch. zák., ak dlžník plní čiastočne svoj záväzok, má toto plnenie účinky uznania zvyšku dlhu, ak možno usudzovať na to, že plnením dlžník uznáva aj zvyšok záväzku. Žalovaný zvyšok záväzku ako takého nespochybňoval. Namietal iba, že splnil zmluvné podmienky, žalobca mu mal preto časť dlhu v sume 12 500 000,- Sk odpustiť. Žalovaný však splnenie tejto zmluvnej podmienky preukázať

nevedel, dôvodne trvá žalobca na zaplatení okrem poslednej splátky aj tejto zvyšnej časti ceny, ktorú vzhľadom na citované znenie Obchodného zákonníka nemožno považovať za premlčanú. Aj doložené uznanie záväzku z 12. júna 2000 je potrebné považovať za riadny úkon štatutárneho orgánu žalovaného. Podľa úplného výpisu z obchodného registra v čase uznania záväzku konal menom spoločnosti predseda predstavenstva samostatne, alebo podpredseda predstavenstva spoločne s ďalším členom predstavenstva. Táto písomnosť je podpísaná predsedom predstavenstva Ing. G.. Podľa názoru odvolacieho súdu však neboli splnené zmluvou predpokladané podmienky pre vyúčtovanie a vymáhanie zmluvnej pokuty. Podľa čl. IV bod 2 zmluvy účastníci dohodli, že za splnenie záväzku neukázania investícií kupujúci zaplatí zmluvnú pokutu vo výške 10 000,- Sk za každý deň omeškania, a to v lehote stanovenej predávajúcim. Zmyslom tohto dojednania je sankcionovanie kupujúceho, ktorý splní záväzok investícií, mešká však s predložením dokladov o splnení záväzku. Žalovaný splnenie síce oznámil, ale žiadne dôkazy o tom nevedel predložiť a ani takými dôkazmi nedisponuje. Treba preto v tejto časti ustáliť, že žalovaný vôbec nesplnil zmluvné podmienky vymedzené v čl. IV bod 1 písm. c/, nemohol sa dostať ani do omeškania s predložením dôkazov, ktorými nedisponuje. Nebol preto dôvod na vyúčtovanie zmluvnej pokuty. V tejto časti preto odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu o zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 2 150 000,- Sk zamietol.

Proti uvedeným rozhodnutiam podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky a podľa jeho obsahu navrhol ich v časti, ktorou bolo žalobe vyhovené a rozhodnuté o náhrade trov konania, zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa názoru generálneho prokurátora týmito rozhodnutiami bol porušený zákon v ustanoveniach § 1, § 2, § 3 § 153 ods. 1, § 221 ods. 1, 2 OSP, § 1 ods. 1, 2, § 261 ods. 1, 3 písm. c/ Obchodného zákonníka, § 13 ods. 1 zák. č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení noviel § 191 ods. 1, § 323 ods. 1, 2, § 387 ods. 1, 2, § 388 ods. 1, § 391 ods. 1, § 392, § 407 ods. 1, 2, 3 Obchodného zákonníka. Generálny prokurátor ďalej na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania uviedol:

Zo spisu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 20 Cb 79/03 nesporne vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným bola 14. decembra 1995 uzatvorená zmluva o odplatnom prevode

akcií kúpou č. X., ktorej predmetom bol prevod 293 161 kusov akcií spoločnosti P. so sídlom R. ul. 1, P.B., IČO: X., pričom kúpna cena za akciu bola zmluvnými stranami dohodnutá na 85,28 Sk, t.j. spolu 25 000 000,-Sk, so splatnosťou do 31. decembra 1998.

Kupujúci z dohodnutej kúpnej ceny žalobcovi zaplatil 9. januára 1996 sumu 5 000 000,- Sk, 2. júna 1997 sumu 2 500 000,- Sk a 22. decembra 1997 sumu 2 500 000,- Sk (č.l. 7 – 8 spisu – karta kupujúceho). Žalobcom uplatnená pohľadávka predstavovala nedoplatky na splátkach v sume 15 001 000,- Sk, na úrokoch čiastku vo výške 5 269 563,- Sk, na úrokoch z omeškania čiastku vo výške 5 158 385,- Sk a zmluvnú pokutu vo výške 2 150 000,- Sk.

Žalovaný na pojednávaní konanom pred súdom prvého stupňa dňa 7. októbra 2004 vzniesol námietku premlčania (č.l. 65 - 67 spisu – zápisnica o pojednávaní). Uvedenú námietku premlčania žalovaný vzniesol aj v odvolaní z 28. decembra 2004 (č.l. 81 – 86 spisu).

Prvostupňový súd na vznesenú námietku premlčania neprihliadal s poukazom na ustanovenie § 407 ods. 3 ObZ, t.j. ak dlžník plní čiastočne svoj záväzok, má toto plnenie účinky uznania zvyšku dlhu, pričom súd mal preukázať, že žalovaný uhradil žalobcovi časť dlžnej sumy, prvú splátku vo výške 5 000 000,- Sk, ďalšie, ktoré mal uhradiť v rokoch 1996 až 1998 v troch rovnomerných splátkach, 3x 2 500 000,- Sk, uhradil.

Odvolací súd na vznesenú námietku premlčania neprihliadol s odôvodnením, že žalovaný listom z 12. júna 2000, č. j. St/5/2000/Tr, adresovaným Fondu národného majetku Slovenskej republiky, uznal záväzok, pričom predmetné uznanie je potrebné považovať za riadny úkon štatutárneho orgánu žalovaného, nakoľko podľa úplného výpisu z obchodného registra v čase uznania záväzku konal menom spoločnosti predseda predstavenstva samostatne.

V prvom rade je nutné uviesť, že kúpna cena za prevádzané akcie podľa článku III. bod 1 zmluvy o odplatnom prevode akcií kúpou č. X. mala byť uhradená v lehote do 31. decembra 1998. Tretia splátka žalovaného bola žalobcovi zaplatená 22. decembra 1997. Štvrtá, v poradí posledná splátka, vo výške 2 500 000,- Sk, ktorá mala byť

žalobcovi uhradená do 31. decembra 1998, nebola žalovaným uhradená a bola uplatnená žalobcom na súde podaním doručeným súdu dňa 22. decembra 2003. Aplikujúc ustanovenia Obchodného zákonníka § 397 v spojení s § 392 ods. 2, žalobcove právo vo vzťahu k zaplateniu štvrtej splátky sa premlčalo uplynutím 31. decembra 2002, to znamená, že žalovaný na pojednávaní konanom dňa 7. októbra 2004 namietal premlčanie právne relevantným spôsobom v súlade s ustanovením § 388 ods. 1 ObZ. Plnenie záväzku dlžníkom, i keď čiastočne možno v zmysle § 407 ods. 3 ObZ považovať za uznanie zvyšku dlhu, ale len ak z okolností, za ktorých bolo plnené, možno usudzovať na to, že dlžník plnením uznáva aj zvyšok záväzku. Ustanovenie § 407 ods. 3 ObZ je však nutné vykladať v súvislosti so zákonnou úpravou uvedenou v ustanovení § 407 ods. 1 ObZ, z čoho potom vyplýva, že i faktické čiastočné plnenie záväzku dlžníkom, považované za uznanie dlhu, má za následok plynutie novej štvorročnej premlčacej lehoty. V konkrétnom prípade, ak prvostupňový súd považoval s poukazom na ustanovenie § 407 ods. 3 ObZ zaplatenie poslednej splátky žalovaným za uznanie dlhu, tretia splátka bola zaplatená 22. decembra 1997, nová štvorročná premlčacia lehota by plynula od 22. decembra 1997. Je zrejmé, že predmetné právne posúdenie veci prvostupňovým súdom, s poukazom na skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním (faktické uhrádzanie splátok kúpnej ceny), nemožno považovať za právne správne, keďže žalovaný bol povinný poslednú, štvrtú, splátku uhradiť až 31. decembra 1998. Neuhradením predmetnej splátky tento deň začala plynúť štvorročná premlčacia lehota (§ 397).

V druhom rade je nutné uviesť, že uznanie záväzku podľa § 323 ods. 1 ObZ musí mať písomnú formu a musí byť z neho zrejmé, aký záväzok a v akom rozsahu dlžník uznáva. Listom z 12. júna 2000 žalovaný oznámil žalobcovi výšku záväzkov, ktoré voči nemu eviduje. Predmetný list v mene žalovaného podpísal predseda predstavenstva.

Akciová spoločnosť je právnickou osobou, ktorá koná prostredníctvom svojho štatutárneho orgánu, alebo svojich zástupcov. Štatutárny orgán je oprávnený robiť právne úkony vo všetkých veciach. Podmienkou na to, aby konanie štatutárneho orgánu bolo konaním podnikateľa so všetkými z toho preňho vyplývajúcimi záväzkami, je, že štatutárny orgán koná v súlade so zákonom a stanovami spoločnosti. Štatutárnym orgánom akciovej spoločnosti je predstavenstvo, ktoré riadi činnosť spoločnosti a koná jej menom. Rozhoduje o všetkých záležitostiach spoločnosti, ak nie sú Obchodným zákonníkom, alebo stanovami

vyhradené do pôsobnosti valného zhromaždenia. Ak stanovy neurčia inak, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý člen predstavenstva.

Podľa výpisu z obchodného registra Okresného súdu v Trenčíne obchodnú spoločnosť D.S., a.s., KX., T., IČO: X., navonok zastupujú všetci členovia predstavenstva. Podpisovať za spoločnosť sú oprávnení všetci členovia predstavenstva, pričom je potrebný podpis predsedu predstavenstva a ďalšieho člena predstavenstva. V prípade neprítomnosti predsedu predstavenstva podpisy dvoch členov predstavenstva. Podpisovanie za spoločnosť sa vykoná tak, že k vytlačenému alebo napísanému obchodnému menu spoločnosti pripoja podpisujúci svoje vlastnoručné podpisy.

Táto úprava konania štatutárneho orgánu v mene spoločnosti má za následok, že právne úkony, smerujúce navonok spoločnosti, nevyžadujúce obligatórne písomnú formu, resp. ich písomná forma nebola stranami dohodnutá, môžu robiť členovia predstavenstva samostatne. Pri právnom úkone vyžadujúcom písomnú formu, ktorý zakladá práva a povinnosti spoločnosti voči tretím osobám (Rc 85/2001), musia však navonok robiť právne úkony v mene spoločnosti dvaja členovia predstavenstva, a to predseda predstavenstva a ďalší člen predstavenstva, resp. v neprítomnosti predsedu predstavenstva dvaja členovia predstavenstva. Vzhľadom na uvedené nemožno považovať list žalovaného z 12. júna 2000 za uznanie dlhu, resp. je neplatným právnym úkonom, keďže zákon preň vyžaduje písomnú formu a v zmysle úpravy konania v mene spoločnosti žalovaného, rozdielnej od ustanovenia § 191 ods. 1 ObZ, písomné právne úkony sú povinní v mene spoločnosti robiť súčasne dvaja členovia predstavenstva, tento právny úkon dvaja členovia predstavenstva neurobili, čomu nasvedčuje, že podpis druhého člena predstavenstva na uvedenom doklade absentuje.

Právne posúdenie veci je všeobecne nesprávne, ak súd posúdil vec podľa právnej normy, ktorá sa na zistený skutkový stav nevzťahuje, alebo právnu normu síce správne určenú nesprávne vyložil, resp. ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Zo skutočností vyplývajúcich z preskúmaného materiálu možno mať pochybnosti i o existencii súdmi priznaného právneho nároku žalobcu na splátku v sume 15 001 000,- Sk, uplatnenú podľa článku IV bod 1 písm. c/ zmluvy o odplatnom prevode

akcií kúpou č. X., keďže existenciu právneho nároku, resp. neexistenciu účastníci konania právne relevantným spôsobom nepreukázali a ich vzájomné tvrdenia boli v rozpore.

Žalobca v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutia považuje za vecne správne, a preto navrhuje mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Žalovaný v písomnom vyjadrení navrhol, aby dovolací súd mimoriadnemu dovolaniu vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 OSP), po zistení, že podmienky na podanie mimoriadneho dovolania boli splnené (včasnosť, podnet, prípustnosť) mimoriadne dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté rozhodnutia v medziach a v zmysle dôvodov uvedených v mimoriadnom dovolaní, preskúmal aj konanie, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní a ani žalobca a žalovaný v písomných vyjadreniach v zásade nespochybňujú správnosť zisteného skutkového stavu a dovolacia námietka sa týka iba správnosti právneho posúdenia veci pokiaľ ide o premlčanie prisúdenej splátky. Je nepochybné, že v zmysle zmluvy o odplatnom prevode akcií, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 14. decembra 1995, žalovaný mal kúpnu cenu zaplatiť v splátkach, pričom posledná splátka (štvrtá) vo výške 2 500 000,- Sk mala byť žalobcovi zaplatená do 31. decembra 1998. Žalovaný túto splátku neuhradil. Predchádzajúce splátky žalovaný zaplatil. Žaloba na Krajský súd v Trenčíne bola podaná dňa 22. decembra 2003.

Podľa ustanovenia § 397 Obch. zák., ak zákon neustanovuje inak, je premlčacia doba štyri roky.

V zmysle ust. § 392 ods. 2 Obch. zák. uvedená premlčacia doba sa vzťahuje aj na prípady, keď ide o právo na čiastkové plnenie, keďže pre každé čiastkové plnenie premlčacia doba plynie samostatne.

V danom prípade štvrtá splátka má povahu čiastočného plnenia v zmysle § 392 ods. 2 Obch. zák., pričom mala byť zaplatená do 31. decembra 1998. Štvorročná premlčacia doba ohľadne tejto splátky uplynula 31. decembra 2002 a žaloba ohľadne tejto splátky s príslušenstvom bola podaná až dňa 22. decembra 2003, teda po uplynutí premlčacej doby. Keďže žalovaný vo veci vzniesol námietku premlčania, preto toto právo za daného skutkového stavu je premlčané.

K písomnému uznaniu uvedeného záväzku nedošlo, a to z dôvodov uvádzaných v mimoriadnom dovolaní, keďže písomné uznanie z 12. júna 2000 nie je podpísané dvoma členmi predstavenstva.

Pokiaľ ide o uznanie záväzku v zmysle ust. § 407 ods. 3 Obch. zák., teda, že dlžník svoj záväzok čiastočne plnil, v tomto smere správne generálny prokurátor poukazuje na to, že túto čiastku žalovaný bol povinný zaplatiť až 31. decembra 1998, pričom z tejto splátky nezaplatil žiadnu čiastku, a preto ohľadne tejto splátky nemohlo dôjsť k uznaniu záväzku podľa ust. § 407 ods. 3 Obch. zák. To, že žalovaný zaplatil predchádzajúce tri splátky, a to pred dňom 31. decembra 1998, nemôže bez ďalšieho znamenať, že týmto plnením uznáva aj zvyšok záväzku, a to povinnosť zaplatiť štvrtú splátku. Každá dohodnutá splátka totiž má vlastné právne odôvodnenie z hľadiska jej výšky, lehoty možného započítania, atď., preto dôvodnosť zaplataenia každej splátky je potrebné posudzovať samostatne.

Dôvodná je aj dovolacie námietka, týkajúca sa prisúdenej istiny vo výške 15 001 000,- Sk, keďže ohľadne nej nebol náležite zistený skutkový stav.

Z uvedeného vyplýva, že súdy dôvodnosť vnesenej námietky premlčania posúdili nesprávne, a preto dovolací súd podľa ust. § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 OSP rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením v časti, ktorou bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 25 428 948,- Sk a rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorou potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 25 428 948,- Sk, ako aj vo výrokoach o náhrade trov konania, zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa právnym názorom dovolacieho súdu je viazaný a v novom rozhodnutí je povinný znovu rozhodnúť o náhrade trov konania, vrátane náhrady trov dovolacieho konania,

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. októbra 2008

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu